

СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто значення та роль кредитування в діяльності підприємства. Визначено особливості кредитування та умови, за яких з'являється необхідність кредитуванні.

Ключові слова: *кредит, принципи кредитування, види кредитування, ефективність кредитування, кредитоспроможність.*

Abstract

The importance and role of enterprise lending are considered. The main features of lending are identified, as well as when there is a need for lending services.

Keywords: *credit, principles of crediting, types of crediting, efficiency of crediting, creditworthiness.*

Вступ

Для забезпечення ефективної підприємницької діяльності будь-якому підприємству потрібна достатня кількість капіталу. В умовах ринкової економіки та загальної кризи у країні власних коштів зазвичай не вистачає для забезпечення діяльності, тому велику роль відіграє залучений капітал, який допомагає розвиватися господарюючим суб'єктом. На сьогоднішній день значна кількість підприємств, яка користується залученими коштами. Поширеною складовою залученого капіталу є банківський кредит. Значна кількість підприємств через низький рівень кредитоспроможності не можуть отримати кредит, оскільки мають низький рівень кредитоспроможності.

Питання, пов'язані із сутністю кредиту, його роллю в діяльності підприємств, досліджувались такими вченими як: О. В. Гасій та В. І. Клименко [1], І. І. Пасінович та В. О. Дмитрук [2], В. Галасюк [3], Панченко О. М [6], О. Дзюблюк [7],

Основною метою цієї роботи є узагальнення підходів до визначення сутності кредитування як економічної категорії та його місця в діяльності підприємства.

Виклад основних результатів дослідження

В економічній системі нашої країни важливою складовою є кредит та кредитні зв'язки. Кредитування напряму пов'язана з потребами розвитку виробництва.

Умови діяльності сучасної економічної системи будь-якої країни, які базується на ринкових засадах, розкривають ключову роль кредиту і кредитних відносин у всьому комплексі господарських зв'язків та механізмі взаємодії економічних агентів як учасників розширеного відновлювання. Незважаючи на кризові явища, що супроводжують діяльність фінансового сектора та поширюють свій негативний вплив на всю світову економіку, роль кредитних відносин як основи забезпечення неперервності відтворювального процесу залишається беззмінно високою навіть незважаючи на те, що саме їх нерациональна організація банківськими та іншими кредитними установами стала першопричиною світової фінансової кризи.

Науковці постійно приковують свою увагу до аналізу сутності кредитоспроможності та методик її оцінки, адже зміна певних ситуацій в сфері кредитування вимагає періодичного перегляду підходів до її оцінки.

О. В. Гасій, В. І. Клименко обґрунтовують, що розвиток кредитної банківської діяльності є важливою складовою стабілізації національної економіки, і на основі оцінки інституціонального складу банківської системи України доводять необхідність створення передумов формування законодавчої бази щодо її розширення за рахунок нових видів банків регіонального значення [1].

І. І. Пасінович та В. О. Дмитрук вважають, що на регіональному рівні слід розробляти механізми стимулювання як банків щодо кредитування корпоративних клієнтів, так і самих господарюючих суб'єктів залучати кредитні ресурси під конкретні інвестиційні й інноваційні програми [2].

У статті В. Галасюка під кредитоспроможністю розуміється здатність позичальника в повному обсязі й у визначений кредитною угодою термін розрахуватися за своїми борговими зобов'язаннями виключно грошовими коштами, що генеруються позичальником у ході звичайної діяльності [3].

Загалом у сучасній науковій літературі під кредитоспроможністю позичальника банку в широкому значенні прийнято розуміти наявність у позичальника передумов для отримання й ефективного використання кредиту та його здатність повернути кредит і відсотки за ним у повному обсязі та в обумовлені договором терміни. У вузькому розумінні кредитоспроможність підприємства – це комплексна характеристика, представлена фінансовими та не фінансовими, кількісними й якісними показниками, що дозволяють оцінити його здатність ефективно використати позику, а також можливість і готовність своєчасно та в повному обсязі виконати свої зобов'язання перед кредиторами в майбутньому. Кредитоспроможність буває двох видів – поточна (стосовно звичайної господарської діяльності) й інвестиційна (проектна) [4].

У вузькому розумінні кредитоспроможність підприємства – це комплексна характеристика, представлена фінансовими та не фінансовими, кількісними й якісними показниками, що дозволяють оцінити його здатність ефективно використати позику, а також можливість і готовність своєчасно та в повному обсязі виконати свої зобов'язання перед кредиторами в майбутньому.

Більшість методик оцінки кредитоспроможності фокусуються на кількісних показниках, що дозволяють автоматизувати процедуру її оцінки. Адже комплексна оцінка конкурентоспроможності, хоча й містить значну кількість інформації, використовується дуже рідко через труднощі її обробки. До основних методів оцінки кредитоспроможності відносять метод фінансових коефіцієнтів, аналізу грошового потоку, аналізу ділового ризику [5], що доповнюють один одного.

В своїй роботі Панченко О. М. зазначив, що такі науковці як Т. Г. Шешукова та М. В. Бикова під кредитоспроможністю розуміють правомочність отримання в теперішньому, можливість ефективного використання, а також готовність і можливість повернення позичених коштів кредитору в майбутньому в установлених формах, термінах і обсягах з урахуванням плати за використання запозичених коштів [6].

Методика оцінки кредитоспроможності позичальника, яку розробив О. Дзюблюк, заслуговує чималої уваги. З точки зору автора, необхідно розширити склад фінансових коефіцієнтів, що використовуються банком для аналізу кредитоспроможності позичальника, передусім у плані достатньої оцінки фінансової стійкості та ефективності господарської діяльності [7]. Для повнішої характеристики фінансового стану підприємства з погляду оцінювання банком структури між різними джерелами грошових ресурсів клієнта та їх впливу на рівень кредитного ризику автор даної методики запропонував ввести до числа показників фінансової стійкості такі коефіцієнти: власності, залучених коштів, мобільності оборотних коштів, оборотного капіталу. Дзюблюк вважав, що загальна сукупність коефіцієнтів, яка відображає економічну ефективність діяльності позичальника і котру доречно використовувати при аналізі кредитоспроможності суб'єкта, класифікується за показниками, які характеризують ключові результати діяльності підприємства: 1) рентабельність; 2) оборотність капіталу; 3) виробничий потенціал [7].

Мета формування інформаційної бази для визначення оцінки кредитоспроможності клієнтів – це забезпечити процес оцінки всією первинною інформацією. Перелік інформації має бути визначений методикою кредитоспроможності клієнтів, яку використовує банк.

ВИСНОВКИ

Систематизація існуючих підходів оказала, кредитоспроможність – це насамперед здатність підприємства вчасно сплатити заборгованість та в повному її обсязі. За допомогою оцінки кредитоспроможності, банк може оцінити фінансовий стан та робити свій вибір щодо кредитування підприємства.

Розглянуто основні методичні підходи до оцінки рівня кредитоспроможності підприємства. Оцінку кредитоспроможності доцільно здійснювати на основі показників насамперед фінансової стійкості підприємства, а також рентабельності та ліквідності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гасій О. В., Клименко В. І. Стан та перспективні вектори розвитку банківської кредитної діяльності в Україні. Ефективна економіка. 2020. № 1.
URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7617>
2. Пасінович І. І., Дмитрук В. О. Кредитування реального сектору економіки регіону: стан, проблеми, перспективи. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2019. Вип. 3. С. 42–49. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sepspu_2019_3_9
3. Галасюк В. Оцінка кредитоспроможності позичальників – що оцінюємо?
URL: <https://galasyuk.com/wp-content/uploads/2017/12/credit1.pdf>
4. Луцяк В. В. Життєвий цикл малого виробничого підприємства: Наукові праці Національного університету харчових технологій. 2016. Т. 21, № 4. С. 45–52.
5. Бержанір І. А., Кірдан О. П., Станіславчук Н. О. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів підприємства. Економічні горизонти. 2018. № 4. С. 48–56
6. Панченко О. М. Оцінка кредитоспроможності в системі внутрішнього контролю підприємства. Ефективна економіка. 2018. № 11.
7. Дзюблюк О. В. Організація грошово-кредитних відносин суспільства в умовах ринкового реформування економіки: моногр.: Поліграфкнига, 2000. С. 512

Процишена Софія Василівна – студентка групи МФКД-20Б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний університет, Вінниця, e-mail: protsyshena.05@gmail.com

Науковий керівник: Єпіфанова Ірина Юрївна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний університет, Вінниця

Protsyshena Sofia V. - Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National University, Vinnytsia, email: protsyshena.05@gmail.com

Supervisor: Yepifanova Iryna Yu. – Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of Finance and Innovation Management Department, Vinnytsia National University, Vinnytsia